

Samenvatting

Samenvatting

Om een sluitend nazorgtraject voor alle jeugdigen die een justitiële inrichting verlaten te realiseren is per september 2008 landelijk het systeem van netwerk- en trajectberaden uitgerold. Hiermee wordt beoogd dat de ketenpartners (de justitiële jeugdinrichting, de Raad voor de Kinderbescherming, de jeugdreclassering en gemeenten) samenwerken aan een goede en sluitende begeleiding voor alle jeugdigen die op strafrechtelijke titel in een justitiële jeugdinrichting (JJI) terechtkomen.

In opdracht van het WODC en het ministerie van Justitie heeft DSP-groep een procesevaluatie uitgevoerd naar de invoering van het systeem van netwerk- en trajectberaden. De procesevaluatie geeft inzicht in hoe de netwerk- en trajectberaden in de praktijk worden ingevoerd en hoe de ketenpartners dit systeem waarderen.

Het onderzoek bestond uit twee fasen. In een eerste fase is documentanalyse uitgevoerd en zijn netwerk- en trajectberaden bijgewoond. In een tweede fase hebben interviews plaatsgevonden met totaal 78 ketenpartners in alle arrondissementen en met negen gemeentefunctionarissen. Om zicht te krijgen op de tijdsinvestering is daarnaast aan de deelnemers aan de netwerk- en trajectberaden gevraagd de tijdsinvestering gedurende twee maanden bij te houden.

De landelijke invoering van de netwerk- en trajectberaden heeft in korte tijd plaatsgevonden en blijkt op een aantal aspecten succesvol. Het enthousiasme van de ketenpartners is groot en de samenwerking tussen de ketenpartners wordt als positief ervaren.

Een week na instroom in een JJI dient over een jongere een netwerkberaad te worden gehouden waaraan de drie ketenpartners (JJI, Raad voor de Kinderbescherming, Jeugdreclassering) deelnemen. Het netwerkberaad heeft tot doel alle relevante informatie over een jeugdige boven tafel te krijgen en uit te wisselen, een inschatting te maken van hoe lang de jeugdige mogelijk vast blijft zitten en procedurele afspraken te maken over wie doet wat wanneer.

De uitvoering van de netwerkberaad verloopt in alle arrondissementen grotendeels zoals beoogd. De gestelde doelen worden grotendeels gerealiseerd. De netwerkberaden hebben het meest moeite met het maken van een inschatting van hoe lang een jeugdige mogelijk vast blijft zitten. Genoemde knelpunten zijn de grote tijdsinvestering (voorbereiden en bijwonen van de beraden kost veel tijd), informatie boven tafel krijgen en uitwisselen over bovenregionaal geplaatste jongeren – jongeren die in een justitiële jeugdinrichting zijn geplaatst buiten de regio waar ze woonachtig zijn - is lastig en er is twijfel over de meerwaarde van de netwerkberaden voor kortgeplaatste jongeren.

Drie weken na instroom in een JJI dient een jongere in een (eerste) trajectberaad te worden besproken, in de regio van herkomst. In dit trajectberaad is naast de drie justitiële ketenpartners ook de gemeente aanwezig. Het doel van het trajectberaad is inhoudelijke afstemming over de te volgen koers, (procedurele) afspraken over het trajectplan (nazorgplan van JR en perspectiefplan van JJI), afspraken over wie welke problemen aanpakt en advies van gemeentelijke vertegenwoordiger over inzet van gemeentelijke voorzieningen.

In alle arrondissementen zijn trajectberaden opgestart, waarbij in de helft wordt afgeweken van de beoogde werkwijze. Deze afwijkingen betreffen de deelnemers (vaste of wisselende deelnemers) en verder neemt bij bovenregionaal geplaatste jongeren de JJI zelden deel aan het trajectberaad, omdat dit niet haalbaar wordt geacht voor de medewerkers van de JJI. Tevens is er geen telefonisch contact

tijdens het overleg (wel vaak voorafgaand aan het overleg).

De mate waarin de geformuleerde doelen voor de trajectberaden worden gerealiseerd verschilt sterk tussen de arrondissementen. Inhoudelijke afstemming vindt in het merendeel van de trajectberaden plaats, maar niet altijd met alle ketenpartners (de JJI ontbreekt meestal bij bovenregionaal geplaatste jongeren). Procedurele afspraken over het trajectplan worden meestal alleen gemaakt ten behoeve van het nazorgplan. Ten tijde van het onderzoek wordt in de meeste JJI's nog niet met perspectiefplannen gewerkt. Met de aanwezige deelnemers worden in het merendeel van de arrondissementen afspraken gemaakt over wie wat oppakt. De adviserende rol van de gemeente is verschillend per regio, afhankelijk van de functie van de gemeentelijke vertegenwoordiger.

De belangrijkste knelpunten die genoemd zijn, zijn: grote tijdsinvestering, te weinig administratieve ondersteuning, geen terugkoppeling van informatie bij bovenregionaal geplaatste jongeren, lastig om een goede verbinding te leggen tussen het netwerk- en trajectberaad, gebrek aan informatie (vanuit de JJI), onvoldoende meerwaarde voor jongeren die onder voorwaarden geschorst zijn, onduidelijkheden rondom taken en verantwoordelijkheden partners.

Er wordt door deelnemers veel tijd gestoken in de netwerk- en trajectberaden. Gemiddeld wordt per jongeren 5,5 uur geïnvesteerd in het netwerkberaad en in het trajectberaad. Dit is conform de afspraken met justitie.

Het merendeel van de respondenten (83%) ziet een meerwaarde in het systeem van netwerk- en trajectberaden. De rest heeft op onderdelen twijfels. De meerwaarde voor de trajectberaden wordt over het algemeen duidelijker ervaren dan voor de netwerkberaden (omdat dit soms weinig nieuwe informatie oplevert). Voornamelijk het feit dat nu alle jongeren in beeld zijn bij de ketenpartners en dat voor alle jongeren - ook in een vrijwillig kader - nazorg kan worden geregeld, wordt gezien als grote vooruitgang. Daarnaast worden de verbeterde samenwerking tussen de partners, het zicht hebben op alle jeugdigen die in een JJI terecht komen en betere informatie-uitwisseling als meerwaarde ervaren.

De ervaren meerwaarde wordt negatief beïnvloed door de volgende knelpunten. Er is onvoldoende zicht op in welke mate uitgebrachte adviezen worden opgevolgd. Informatie-uitwisseling, terugkoppeling en bepalen van trajectdoelen verloopt moeizaam bij bovenregionaal geplaatste jongeren. Bij kortverblijvende jongeren wordt getwijfeld aan het nut van de netwerk- en trajectberaden. Voor een aantal doelgroepen die in een JJI uitstromen zijn nog geen heldere afspraken gemaakt (jongeren met een PIJ-maatregel, alleenstaande minderjarige vreemdelingen, jongeren die vanwege een ten uitvoerlegging van een voorwaardelijke straf worden geplaatst en jongeren zonder vaste woon- of verblijfplaats).

Deze procesevaluatie geeft vooral inzicht in de knelpunten en good practices bij de invoering van de netwerk- en trajectberaden, maar geeft nog geen informatie over het uiteindelijke doel van de invoering van dit systeem, namelijk het bieden van goede nazorg voor alle jongeren.